

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

4.Bf.23/2025/8.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2025. június 10. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A testi sértés büntette miatt Terhelt1 és társa ellen indult büntetőügyben a Balassagyarmati Törvényszék 2024. november 5. napján kihirdetett 9.B.112/2023/105. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a vádlott személyazonosító igazolványának a száma okmányszám1.

Az ítéltábla határozata ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A Balassagyarmati Törvényszék (a továbbiakban: törvényszék) a 2024. november 5-én kihirdetett 9.B.112/2023/105. számú ítéletében bűnösnek monda ki Terhelt1 I. rendű vádlottat testi sértés büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdés, (8) bekezdés I. fordulat]. Ezért a vádlottat 2 év szabadságvesztés büntetésre és mellékbüntetésként 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napban határozta meg. Az előzetes fogvatartásban és ingatlanra korlátozott bűnügyi felügyeletben töltött időt beszámította a kiszabott szabadságvesztésbe, akként, hogy a beszámítás során egy napi szabadságvesztésnek egy napi előzetes fogvatartás és négy nap bűnügyi felügyeletben töltött idő felel meg.

[2] Rendelkezett a bűnjelként nyilvántartott dolgokról is, azokat – a lefoglalás megszüntetése mellett – részben tanú9, részben Terhelt2 vagyoni érdekelteknek adta ki, valamint a mobiltelefonnal rögzített videofelvételt tartalmazó adathordozót az ügyiratok között rendelte kezelni.

[3] Az eljárás során felmerült bűnügyi költségből Terhelt1 I. rendű vádlottat 177.974,- forint megfizetésére kötelezte, míg a fennmaradó 38.690,- forintot az államra terhelte.

[4] Az elsőfokú ítélet ellen – amelyet az ügyészség tudomásul vett – Terhelt1 I. rendű vádlott és a védője felmentés érdekében jelentettek be fellebbezést. A védő a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 584. § (6) bekezdésében írt kötelezettségének nem tett eleget, az ítélet kihirdetését követően nyomban előterjesztett fellebbezését írásban nem indokolta, mely tény viszont a védelmi jogorvoslat másodfokú elbírálásának nem képezte akadályát.

[5] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség (a továbbiakban: fellebbviteli főügyészség) a felterjesztett ügyirattal együtt megküldött BF.118/2024/7. számú átiratában a vádlott javára bejelentett fellebbezéseket alaptalannak értékelte.

[6] Az átirat szerint a törvényszék a perrendi szabályok megtartásával lefolytatott eljárásában eleget tett ügyfelderítési kötelezettségének, majd a rendelkezésre álló bizonyítékok egyenként és együttes értékelését követően – a vádlott védekezését elvetve – mérlegeléssel, indokolási kötelességét is teljesítve állapította meg a tényállást, amely mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdéseiben felsorolt megalapozatlansági okoktól. Ennél fogva az elsőfokú ítélet felülbírálatra alkalmas.

[7] A fellebbviteli főügyészség a vádlott előéleti adataira vonatkozó megállapításoknál mellőzni kérte az elsőfokú ítélet [5] bekezdésében megjelölt korábbi büntetéseket, mivel azok időközben a bűnügyi nyilvántartásból törlésre kerültek. Szükségnek látta viszont az elsőfokú ítélet indokolásának személyi részét kiegészíteni a vádlottal szemben a Pásztói Járásbíróság által 6.Bpk.97/2021/3., 6.Bpk.125/2021/2. és 6.Bpk.190/2022/5. számokon meghozott büntetővégzések releváns adataival.

[8] Álláspontja szerint Terhelt1 I. rendű vádlott bűnösségére levont következtetés okszerű, a testi épség elleni bűncselekmény jogi minősítése törvényes.

[9] Hangsúlyozta, hogy a tényállás megállapítása és a bizonyítékok értékelése az elsőfokú bíróság joga és kötelezettsége, ezért a bizonyítékok újraértékelése útján a tényállást támadó, a vádlott bűnösségét vitató és a felmentését elérni kívánó védelmi fellebbezések a másodfokú bírósági eljárásban nem vezethetnek eredményre.

[10] A büntetékiszabás kapcsán arra mutatott rá, hogy a törvényszék az enyhítő és súlyosító tényezőket értékelte, majd a törvénnyel több alkalommal összeütközésbe került vádlottal szemben indokoltan szabott ki végrehajtandó szabadságvesztést, amelynek a büntetési tétel alsó határának megfelelően meghatározott tartama méltányos szankciónak tekinthető. Egyetértett a közügyektől eltiltás kiszabásával is, annak mértékét – a vádlott társadalomra veszélyességéhez viszonyítva – „visszafogottnak” értékelte.

[11] A járulékos kérdésekben hozott, illetve egyszerűsített felülvizsgálat során is korrigálható ítéleti rendelkezéseket ugyancsak törvényesnek találta.

[12] Mindezekre tekintettel indítványozta, hogy a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla (a továbbiakban: ítéltábla) az elsőfokú ítéletet a személyi rész pontosításával hagyja helyben.

[13] A fellebbezések nem alaposak.

[14] Az ítéltábla a Be. 590. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. Az elsőfokú ítélet Be. 590. § (3) bekezdése szerinti korlátozott felülbírálatának nem volt helye, mivel Terhelt I. rendű vádlott és a védője a fellebbezéseiket nem a Be. 583. § (1) bekezdés a) pontjában írt cél tekintetében, a büntetés kiszabására vonatkozó ítéleti rendelkezések kapcsán terjesztették elő, hanem a bűnösség megállapítását támadták.

[15] Ennek megfelelően a másodfokú felülbírálat kiterjedt az eljárási szabályok megtartásának, az elsőfokú ítélet megalapozottságának, a vádlott bűnösségének megállapítására, a bűncselekmény jogi minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezések, valamint az indokolás helyességének a vizsgálatára is [Be. 590. § (2) bekezdés].

[16] Továbbá a Be. 590. § (7) bekezdése alapján hivatalból kell felülvizsgálni azokat az ítéleti rendelkezéseket, amelyek kapcsán a Be. XCIV. Fejezetében szabályozott egyszerűsített felülvizsgálatnak lenne helye, ha azokról a törvényszék a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem rendelkezett, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. E jogszabályi előírásnak megfelelően – figyelemmel a Be. 671. § 1., 4., 6., 12. és 15. pontjaira – az ítéltábla a szabadságvesztés végrehajtási fokozatával, a feltételes szabadsággal, az előzetes fogvatartás/bűnügyi felügyelet beszámításával, a lefoglalt dolgokkal és a bűnügyi költség viselésével kapcsolatos ítéleti rendelkezések törvényességét is vizsgálta.

[17] Az ítéltábla az eljárási szabályok megtartására vonatkozó vizsgálat során megállapította, hogy a Be. 607. § (1) bekezdése szerinti, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését megalapozó, a Be. 567. § (1) és (2) bekezdéseiben felsorolt okok egyike sem áll fenn: az ügy a magyar büntető joghatóság alá tartozik, a vádemelésre jogosult ügyészség által benyújtott vádirat hiánytalanul és a vád érdemi elbírálására alkalmas módon tartalmazta a Be. 422. (1) bekezdésében írt törvényes elemeket, az ügyészség a vádat nem ejtette, a vádlott büntethetősége nem szűnt meg, valamint a cselekményét más büntetőeljárásban jogerősen nem bírálták el [Be. 567. § (1) bekezdés a), b), c) pont, (2) bekezdés c), d), f) pont].

[18] A törvényszék nem valósított meg olyan a Be. 608. § (1) bekezdés a-d) és f) pontjaiban írt abszolút eljárási szabálysértést sem, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül

helyezését és a törvényszék új eljárásra utasítását indokolná. A törvényszék a Be. 20. § (1) bekezdés 4. pontja szerint a hatáskörébe tartozó ügyet bírált el, a Be. 21. §-ban írt illetékességi szabályokat nem sértette meg, az ügy tárgyára tekintettel a Be. 13. § (1) bekezdése alapján törvényesen járt el egyesbíróként, a Be. 14. §-a szerinti kizárt bíró az ítélet meghozatalában nem vett részt, a tárgyaláson az ügyész, a vádlott és a védő jelen voltak, továbbá az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel nem volt ellentétes.

[19] Az ítéltábla nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amely lényeges hatással lett volna a büntetőeljárás lefolytatására, a vádlott bűnösségének megállapítására, a cselekménye minősítésére, a büntetés kiszabására, és amely a Be. 609. § (1) bekezdése alapján ugyancsak az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolná.

[20] A vádlott és a védő a törvényes jogait, ezen belül a kérdezési, észrevételezési és indítványtételi jogukat korlátozás nélkül gyakorolhatták, a törvényszék a bizonyítás törvényességére vonatkozó rendelkezéseket nem sértette meg, az indokolási kötelezettségének a bűnösség megállapítása, a cselekmény Btk. szerinti minősítése, valamint a büntetés kiszabása tekintetében eleget tett [Be. 609. § (2) bekezdés a), b) és d) pont].

[21] A felülbírálat során különös gonddal kellett vizsgálni a tanúzási figyelmeztetések törvényességét, figyelemmel arra is, hogy az ügyben kihallgatott tanúk közül többen, tanú6, id. Terhelt1 és tanú4 hozzátartozója Terhelt1 I. rendű vádlottnak, így a Be. 171. §-a értelmében a tanúvallomást megtagadhatták. Mindhárman éltek is a vallomástétel megtagadásának a jogával, de e hozzátartozók esetében a Be. 177. § (4) bekezdése alapján valóban nem volt akadálya a korábbi tanúvallomásaik felhasználásának. Ugyanis a nyomozati szakban a Be. 176. § (1) bekezdés d) pontja alapján figyelmeztetve lettek arra, hogy ha vallomást tesznek, a vallomásuk az adott vagy más ügyben akkor is felhasználható, ha a vallomástételt a későbbiekben megtagadják; e figyelmeztetést és az erre adott válasz a korábbi tanúvallomásokról felvett jegyzőkönyvek tartalmazzák. A vádlottal a Btk. 459. § (1) bekezdés 14. pont a)-e) pontokban felsoroltak szerinti hozzátartozói viszonyban nem álló, így mentességi joggal nem rendelkező tanúk esetében a tanúzási figyelmeztetéseket és az arra adott válaszokat a tárgyalási jegyzőkönyvek a Be. 177. § (1) bekezdésében foglalt előírásoknak megfelelően tartalmazzák, ezért a kérdéses tanúk vallomása bizonyítási eszközként való figyelembevételének szintén nem volt akadálya.

[22] Egyébként a terhelti figyelmeztetés is törvényes volt, az ugyanis mindenben megfelelt a Be. 185. § (1) bekezdésében leírtaknak, és a tárgyalási jegyzőkönyv az első kihallgatás során elhangzott figyelmeztetést és a vádlott arra adott válaszát a Be. 185. § (3) bekezdése szerint tartalmazza.

[23] Az elsőfokú ítélet esetében a Be. 592. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban írt teljes megalapozatlansági, illetőleg a (2) bekezdés a)-d) pontjaiban meghatározott részbeni megalapozatlansági okok egyike sem állapítható meg, ugyanis a tényállás felderített, hiánytalan, a bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával megegyező és helytelen következtetésektől mentes.

[24] A másodfokú bírósági eljárásban az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságának vagy eljárási szabálysértésnek a kiküszöbölése érdekében nem volt indokolt bizonyítás felvétele, ennek elrendelését megalapozó új tény a fellebbezéseikben a vádlott és a védő sem állítottak, új bizonyítékra sem hivatkoztak, ezért az elsőfokú ítélet felülbírálata során a törvényszék által megállapított tényállás a Be. 591. § (1) bekezdése alapján irányadó volt.

[25] Nem volt törvényes akadálya annak, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítélet személyi részében a vádlott korábbi büntetéseire vonatkozóan tett megállapításokat korrigálja. A bűnügyi nyilvántartásból időközben a Pásztói Járásbíróságnak a 2018. augusztus 21-én jogerőre emelkedett Bpk.134/2018/3. számú büntetővégzése és ugyanennek a bíróságnak a 2019. július 11-én jogerőre emelkedett 5.B.48/2019/3. számú ítélete törlésre kerültek, e korábbi büntetéseknek a feltüntetését a 2024. július 30-ig hatályban lévő Btk. 97. § (2) bekezdése alapján mellőzni kellett.

[26] A vádlottal szemben a Pásztói Járásbíróság a 2022. december 16-án meghozott és 2022. december 30-án jogerőre emelkedett 6.Bpk.190/2022/5. számú büntetővégzésében a 2021. december 31-én és 2022. január 4-én elkövetett lopás vétsége és környezetkárosítás büntette miatt 1 év – végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztést, a 2021. június 25-én meghozott és 2021. július 13-án jogerőre emelkedett 6.Bpk.97/2021/3. számú büntetővégzésében a 2020. február 7-én elkövetett lopás vétsége miatt 250 óra közérdekű munkát, valamint a 2021. augusztus 13-án meghozott és 2021. szeptember 30-án jogerőre emelkedett 6.Bpk.125/2021/2. számú büntetővégzésében a 2020. február 24-én információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntette miatt 280 óra közérdekű munkát szabott ki. A rendelkezésre álló bűnügyi nyilvántartási adatok alapján már nem állapítható meg, hogy a 2020. február 7-én elkövetett lopás vétsége és 2020. február 24-én információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntette miatt indult büntetőeljárásokban 2020. június 14-e előtt megtörtént-e Terhelt1 I. rendű vádlott gyanúsítottként történt kihallgatása (ennek a büntetéskiszabás körében lehetett volna jelentősége).

[27] A törvényszék részletes és alapos bizonyítást folytatott le, ennek keretében a tárgyaláson

- kihallgatta Terhelt1 I. rendű vádlottat, tanúként tanú1 sértettet, tanú9t, tanú3t, tanú2t, tanú8t,

- a korábbiakban már írtak szerint a Be. 527. § (1) bekezdés b) pontja alapján – figyelemmel a Be. 177. § (4) bekezdésében foglaltakra is – felolvasta a vallomás tételét a hozzátartozói kapcsolatra alapítottnan megtagadó id. Terhelt1, tanú6 és tanú4 tanúk nyomozás során tett vallomását,

- a Be. 527. § (1) bekezdés a) és d) pontjai alapján tanú16, tanú17, tanú5 és tanú10 tanúk nyomozás során tett vallomását ugyancsak felolvasta,

- ismertetéssel a bizonyítás anyagává tette a nyomozás során beszerzett igazságügyi orvosszakértői szakvéleményt, a rendőri intézkedésről és az elfogásról készült jelentéseket, a helyszíni szemle során készített fényképfelvételeket, valamint az orvosi dokumentumokat.

[28] A bizonyítási eljárás lefolytatását követően az ügyész, Terhelt1 I. rendű vádlott és a védő részéről nem került előterjesztésre egyéb bizonyítási eszköz beszerzésére, illetve a tárgyalás anyagává tételére vonatkozó indítvány. További bizonyítás felvételére nem is volt szükség, ugyanis a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a tényállás rögzítéséhez és a cselekmény minősítéséhez szükséges tények, illetőleg a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülmények egyértelműen megállapíthatók voltak.

[29] A törvényszék eleget tett a bizonyítás általános szabályai között meghatározott előírásnak is, miszerint a bíróságnak a bizonyítékokat egyenként és összességükben kell értékelnie [Be. 167. § (4) bekezdés]. Az ítélete indokolásában hiánytalanul és irathűen jelölte meg azokat a bizonyítékokat, amelyekre a döntését alapozta, majd a mérlegelésében számot adott arról, hogy a tényállás megállapításánál mely bizonyítékot és miért, vagy miért nem fogadott el, illetőleg miért vetette el a vádlotti védekezést [Be. 563. § (3) bekezdés d) pont]. Az ítélet indokolásából megismerhető, nyomon követhető a bírói meggyőződés kialakulásának logikai folyamata is, amely a bizonyítás eredményének megállapításához vezetett.

[30] Miként azt az elsőfokú ítélet indokolása az ügyiratok tartalmával egyezően tartalmazza, Terhelt1 I. rendű vádlott az eljárás során tagadta, hogy kapával fejen ütötte tanú1 sértettet, azt viszont végig elismerte, hogy jelen volt a bűncselekmény helyszínén, ahol több személy között verekedésre került sor. A tárgyaláson tett vallomásában azzal védekezett, hogy a helyszínen mindössze a verekedő feleket akarta szétválasztani, és a mobiltelefonnal készített felvételen azért látható kapával a kezében, mert összegyűjtötte és elvitte az udvaron lévő kerti szerszámokat, annak megelőzése érdekében, hogy azokat mások eszközként használhassák a verekedés során, illetve a távozókkal szemben.

[31] A törvényszék okkal vetette el e védekezést, ugyanis a vádlottnak az eljárás különböző szakaszaiban más-más eljárási pozícióban tett vallomásai között lényegi eltérések voltak, ráadásul a cselekvőségét alátámasztották a rendelkezésre álló egyéb személyi bizonyítékok is.

[32] Helytállóan emelte ki a törvényszék Terhelt1 I. rendű vádlottnak a nyomozás során, 2020. június 15-én tanúként tett – a gyanúsított kihallgatásakor utóbb fenntartott – vallomásának azt a részét, miszerint a kialakult szóváltás után a hozzátartozóival „nekimentek” a helyszínen tartózkodó személyeknek, ennek során ő egy kapával „harcolt”, de nem emlékszik arra, hogy bárkit megütött a kerti szerszámmal. E közlések nyilvánvalóan releváns kérdés tekintetében ellentétesek a tárgyaláson a helyszínen tanúsított magatartásával

és a kapával kapcsolatban előadott védekezésével, márpedig az eltérések okára a bíróságon Terhelt1 I. rendű vádlott észszerű és elfogadható magyarázatot nem adott.

[33] A nyomozati szakban tanúként kihallgatott tanú1 sértett egyértelműen Terhelt1 I. rendű vádlottat jelölte meg a bántalmazójaként, állítása szerint a vádlott egy kapával a fejére sújtott. Kétségtelen tény, hogy vallomásának e terhelő részét a sértett a tárgyaláson nem tartotta fenn, és arra hivatkozott, hogy a nyomozati szakban sem nevesítette bántalmazójaként Terhelt1 I. rendű vádlottat.

[34] A törvényszék okszerűen alapította a tényállást tanú1 sértett nyomozati szakban tett vallomásra, elvetve a tárgyaláson tett nyilatkozatát. A tanúkihallgatást foganatosító rendőr1 rendőr őrmesternek nem lehetett oka arra, hogy a felvett kihallgatási jegyzőkönyvben Terhelt1 I. rendű vádlottat terhelő bizonyítékként a sértett által valójában nem mondott (azaz valótlan) tényeket rögzítsen, és ezzel egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekményt [Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás büntette] valósítsa meg. Ráadásul olyan büntetőügyben, ahol a verekezésben eleve többen vettek részt, mely személyek a tanúként történt kihallgatásuk során a valótlanul rögzített tényt cáfoló bizonyítékot szolgáltathattak volna, megkérdőjelezve ezáltal a sértett vallomásáról felvett jegyzőkönyv tartalmát. Egyébiránt az eljárás során Terhelt1 I. rendű vádlott sem hivatkozott olyan körülményre (például korábbi konfliktusra), amely miatt a sértettet és egyébként utóbb öt gyanúsítottként kihallgató rendőrnek érdekében állt volna a terhelő hamis bizonyíték kreálása (gyanúsított ki hallgatásakor elfogultságra nem hivatkozott). Összegezve, a sértettnek a nyomozati szakban tett tanúvallomásáról felvett jegyzőkönyv tartalmi hitelességét nem volt ok megkérdőjelezni.

[35] Nem feltételezhető az sem, hogy tanú1 tanú a nyomozás során történt kihallgatásakor tévedett volna támadója személyében, ugyanis a verekezésben résztvevők mindegyike (így a sértett és Terhelt1 I. rendű vádlott is) – a település mérete, a távoli rokonsági vagy ismerősi kapcsolatok miatt – jól ismerték egymást, tehát amennyiben a sértett látta a támadóját, őt egyértelműen fel is kellett ismernie.

[36] Figyelemmel arra, hogy a vádlottnak a tárgyaláson tett nyilatkozata szerint a sértettel nem álltak haragos viszonyban (56. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal), ebből következően – a hamis tanúzás és a hamis vád törvényi következményeinek terhe alatt vallomást tevő – tanú15nek nem lehetett oka arra, hogy a nyomozás során Terhelt1 I. rendű vádlottat valótlanul terhelje a súlyos bűncselekmény elkövetésével.

[37] Ezen túlmenően a sértett nyomozati szakban tett terhelő vallomását erősítő bizonyítékot szolgáltatott a rendőrségen ugyancsak kihallgatott tanú2 és tanú3 tanúk, akik egyezően nyilatkoztak arról, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott ütötte le kapával tanú15t. A tárgyaláson már e tanúk is próbálták a korábbi terhelő vallomásaik jelentőségét tompítani: tanú2 már nem emlékezett határozottan arra, hogy a vádlott ütötte meg a sértettet, tanú3 arról számolt be, hogy a sógorától, tanú15től szerzett tudomást a bántalmazó személy kilétéről. Ugyanakkor egyikük esetében sem került sor a korábbi terhelő vallomás visszavonására, így nem volt ok arra, hogy a törvényszék a tényállás megállapításakor ne a nyomozati szakban tett tanúvallomásaikat használja fel a vádlottat terhelő bizonyítékként. tanú9 tanú ugyancsak arról tett vallomást, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott „valamelyik tanú24” megütötte.

[38] Ilyen terhelő adatok mellett valóban nem lehetett elfogadni sem a vádlotti védekezést, sem a hozzátartozóinak, tanú4nek és id. Terhelt1 tanúknak a nyomozás során tett vallomását, miszerint Terhelt1 I. rendű vádlott nem bántalmazta a sértettet, illetve csak később érkezett a verekedés helyszínére.

[39] A tényállásnak a sértett sérülésének tényével és jellegével kapcsolatos megállapításait az igazságügyi orvos-szakértői szakvélemény és a beszerzett orvosi dokumentumok maradéktalanul alátámasztják.

[40] Mindezekre tekintettel a törvényszék okszerűen következtetett Terhelt1 I. rendű vádlott bűnösségére. Az ítéltábla a fellebbezésekben indítványozott felmentésre, és ezzel összefüggésben a Be. 593. § (1) bekezdés b) pontja szerint eltérő tényállás megállapítására nem látott okot, de erre megalapozott tényállás esetén nem is volt törvényes lehetőség.

[41] A vádlott cselekményének a jogi minősítése megfelel a büntető anyagi jogi rendelkezéseknek, ugyanakkor az e körben a törvényszék által kifejtett jogi indokolás hiányos.

[42] A 3/2013. Büntető jogegységi határozat (a továbbiakban: 3/2003. BJE határozat) szerint annak eldöntésekor, hogy az elkövető szándéka ölésre vagy testi sértésre irányult-e, elsődlegesen a külvilágban megnyilvánult és ennél fogva megismerhető tények elemzésének van jelentősége. Az emberölésre és a testi sértésre irányuló szándék megállapításánál az elkövetéskori tudattartalomra a tárgyi (objektív) és az alanyi (szubjektív) tényezőkből lehet következtetni.

[43] A 3/2003. BJE határozat 2/A. pontja szerint az elkövetéskori szándék jellegének a helyes megítélése során értékelhető tárgyi tényezők a következők: a cselekmény elkövetéséhez használt eszköz, az elkövetés körülményei és módja (különösen az elkövetésnél tanúsított erő kifejtés, annak mértéke, egyszeri véghezvitele vagy többszöri megismétlése, folyamatossága, elhúzódó jellege), a sérülés helye és jellege, az elkövető kijelentései és a cselekmény után tanúsított magatartása.

[44] A kerti munkákhoz használt kapa – az anyaga, a kialakítása, az éle és a súlya folytán – alkalmas arra, hogy az emberölés elkövetési eszköze legyen, és annak megfelelő irányítottsággal, erővel történő alkalmazása esetén az emberölésre irányuló szándékra lehet következtetni. A sérülés helye és jellege is következtetési alap lehet az elkövető szándékára, márpedig a fej köztudottan olyan életfontosságú szerkezetet tartalmaz, amelyek sérülése általában a sértett azonnali vagy rövid idő alatt bekövetkező, esetleg csak műtéti úton elhárítható halálához vezethetnek. Ezt figyelembe véve, a sérülés helyéből – az erőbehatással összefüggésben – rendszerint következtetést lehet levonni arra nézve, hogy az elkövető ölésre, avagy testi sértésre irányuló szándékkal cselekedett-e. Az elkövetési magatartás eredménye, vagyis az, hogy a sértett milyen sérülést szenvedett, szintén következtetési alap, de egymagában nem igazít el az emberölés kísérlete és a testi sértés elhatárolása kérdésében.

Továbbá rendszerint az élet kioltására irányuló szándék fennállására utal, ha az elkövető a sértett előreláthatólag bekövetkező halálával szemben közömbösséget tanúsít. Önmagában abból a körülményből, hogy az elkövető a sértettet segítségnyújtás nélkül hagyja, még nem lehet az ölési szándéokra következtetni.

[45] Az alanyi tényezők körében az elkövető aktuális (elkövetéskori) személyiségének, a cselekményt kiváltó indítóoknak (motívumnak), a cselekmény véghezvitelét megelőző pszichikus folyamatnak, az elkövetőnek a sértetthez fűződő kapcsolatának van jelentősége.

[46] Jelen ügyben a feltárt körülmények – a használt eszköz és a sérülés helye ellenére – arra engednek következtetni, hogy Terheltl I. rendű vádlott szándéka „csak” sérülés okozására irányult. A sértettel korábban nem álltak haragos viszonyban, egymással nem volt anyagi vagy személyes konfliktusuk, vitájuk (tehát oka sem lehetett a sértett megölésére), többen verekedtek egyszerre a helyszínen, ennek során az udvaron felvett kapával egyetlen alkalommal ütött a sértett fejére, részéről sem korábban, sem ekkor ölési szándékra utaló verbális kifejezés nem hangzott el, a helyszínt ugyan segítségnyújtás nélkül hagyta el, de a körülmények miatt nem is számolhatott a sértett halálos sérülésével.

[47] Ezért a törvényszék okszerűen állapította meg, hogy Terheltl I. rendű vádlott szándéka testi sértésre irányult, azonban a tudatának át kellett fognia, hogy a sértett fejének kapával történő megütése életveszélyes sérülést okozhat. Nem állnak rendelkezésre olyan adatok, amelyek alátámasztanák, hogy kifejezetten kívánta volna az életveszélyes állapot bekövetkezését, így arra vonható következtetés, hogy az életveszély bekövetkezésének a lehetőségébe belenyugodva cselekedett, azaz a Btk. 7. § II. fordulatában meghatározott eshetőleges szándékkal valósította meg a cselekményét.

[48] A vádlott cselekménye azzal vált befejezetté, hogy az életveszélyes állapot bekövetkezett.

[49] Mindezekre tekintettel a törvényszék a cselekményt törvényesen minősítette a Btk. 164. § (1) bekezdésében meghatározott és a (8) bekezdés I. fordulata szerint minősülő testi sértés büntettének, amely két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[50] A büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el [Btk. 79. §].

[51] A büntetést a törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez [Btk. 80. § (1) bekezdés].

[52] Határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke az irányadó; a középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének a fele [Btk. 80. § (2) bekezdés]. E rendelkezésnek megfelelően jelen ügyben a középérték öt év.

[53] Az 56. BK vélemény szerint a bíróság által megállapított minősítéshez kapcsolódó büntetési keret – figyelembe véve a Btk. Általános Része rendelkezéseit is – büntetést meghatározó alapvető tényező. Ez jelöli ki azokat a határokat, amelyek között a súlyosító és enyhítő (összefoglalóan a büntetést befolyásoló) körülmények a büntetést alakíthatják. A büntetést befolyásoló körülményeket nem elvont általánosságban, nem mechanikusan, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva, egymással egybevetve, összefüggésükben kell értékelni, és a határozatban megindokolni. Nem az enyhítő és súlyosító körülmények száma, hanem az adott esetben meglévő hatásuk a döntő a büntetés meghatározásánál.

[54] A törvényszék – figyelemmel az 56. BK vélemény III/11. pontjára – helyesen kezelte súlyosító tényezőként a testi épség elleni bűncselekmények elszaporodottságát.

[55] A korábbiakban írtak szerint a bűnügyi nyilvántartás már nem tartalmazza a vádlott elkövetés előtti két elítélését, így a terhére a büntetett előélet nem értékelhető.

[56] A törvényszék helytállóan értékelte a vádlott javára az életveszély közvetett jellegét (56. BK vélemény III.2. pont).

[57] Az időmúlást és – figyelemmel az Alkotmánybíróság 2/2017. (II.10.) AB határozatában és az 56. BK vélemény III.10. pontjának második mondatában foglaltakra – a büntetőeljárás elhúzódását valóban enyhítő tényezőként kellett figyelembe venni. Gyanúsítottként első ízben 2021. március 23-án kihallgatott vádlott a másodfokú elbírálásig több mint négy évig állt a büntetőeljárás hatálya alatt, ugyanakkor az eljárás elhúzódása felróható neki, mivel a 2023. október 17-én tartott előkészítő ülésen szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, az elővezetése a következő előkészítő ülésre sikertelen volt (nem tartózkodott az ismert lakcímén), vele szemben 2024. január 4-én elfogatóparancsot kellett kibocsátani, de a 2024. január 16-án történt elfogása után is – részben a letartóztatás helyébe lépő bűnügyi felügyelet hatálya alatt – elmulasztott két tárgyalási határnapot (2024. május 23., szeptember 12.). Tekintettel arra, hogy az eljárás során letartóztatásban és ingatlanra korlátozott bűnügyi felügyeletben is volt, a büntetőeljárás elhúzódásának – az abban való közrehatása ellenére – nem volt ok kisebb nyomatékot tulajdonítani.

[58] További enyhítő tényező ugyanakkor az is, hogy a vádlott egy kiskorú gyermek eltartásáról köteles gondoskodni (56. BK vélemény II.4. pont).

[59] Az 56. BK vélemény II.10. pontja szerint a szándékosság eshetőleges volta enyhítő körülményként csak akkor értékelhető, ha az elkövető olyan bűncselekményt valósított meg, amely az eredmény tekintetében gondatlanul nem követhető el. Mivel a testi sértésnek van gondatlan alakzata is, az eshetőleges szándékkal elkövetés jelen ügyben valóban nem vehető figyelembe a vádlott javára.

[60] Az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a törvényszék által kiszabott szabadságvesztés – mind a büntetés nemében, mind annak mértékében – igazodik az elkövetett bűncselekmény tárgyi súlyához, a vádlott társadalomra veszélyességéhez, valamint a feltárt és kiegészített bűnösségi körülményekhez, egyidejűleg alkalmas a büntetési célok elérésére, a vádlottnak és a másnak hasonló jellegű bűncselekmény elkövetésétől való visszatartására. A büntetési tétel alsó határának megfelelő tartamban kiszabott szabadságvesztés szükséges és arányos szankció, annak további mérséklése nem indokolt.

[61] A szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélt vádlott méltatlan a közügyek gyakorlására, ezért a törvényszék a Btk. 61. § (1) bekezdése alapján megalapozottan döntött a közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabásáról. Annak tartamát a Btk. 62. § (1) bekezdésének alkalmazásával helyesen határozta meg a szabadságvesztés mértékéhez igazodóan 2 évben, a mérséklésre e körben sem volt ok.

[62] Az ítéltábla sem látott lehetőséget a szabadságvesztés végrehajtásának a Btk. 85. § (1) bekezdése alapján történő felfüggesztésére, ugyanis a cselekmény elkövetését követően többször is jogerősen elítélt vádlott esetében nem várható, hogy a büntetés célja a szabadságvesztés végrehajtása nélkül is elérhető.

[63] A törvényszék a Btk. 37. § (1) bekezdés a) pontja és a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja alapján törvényesen rendelkezett a szabadságvesztés végrehajtási fokozatáról és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról.

[64] Az elsőfokú ítélet [53] bekezdése kiegészítendő azzal, hogy a törvényszék az ingatlanra korlátozott bűnügyi felügyelet beszámításáról is határozott, továbbá fel kellett tüntetni, hogy a beszámítással kapcsolatos ítéleti rendelkezés a Btk. 92. § (1) bekezdésén, (2) bekezdésén és a (3) bekezdés a) pontján alapul.

[65] A lefoglalt bűnjelek kapcsán a Be. 320. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése, valamint a Be. 321. § (1) bekezdése alapján a lefoglalás megszüntetéséről és egyes dolgoknak a lefoglalást elszenvedő vagyoni érdekelteknek történt kiadásáról, illetőleg az adathordozónak az ügyiratok között történő kezeléséről hozott rendelkezések törvényesek és helyesek, ugyanakkor az ezzel összefüggő indokolásban mellőzendő a Btk. 72. § (3) bekezdésének a felhívása (elkobzásról nem történt rendelkezés), viszont az előbbieken írtak szerint a kiadni rendelt dolgok kapcsán fel kellett tüntetni a Be. 321. § (1) bekezdését.

[66] Az elsőfokú bírósági eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésével kapcsolatos rendelkezések is megfelelnek a büntetőeljárási szabályoknak [Be. 574. § (1) bekezdés],

azonban e körben a törvényi felhívás kiegészítendő a Be. 145. § (1) bekezdés a) pontjával és a (2) bekezdésével.

[67] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla – a Be. 598. § (2) bekezdése szerint tanácsulésen – a fellebbezésekkel támadott elsőfokú ítéletet a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[68] Az elsőfokú ítélet rendelkező részében a Be. 561. § (2) bekezdés b) pontja alapján – figyelemmel a Be. 184. § (2) bekezdésében foglaltakra is – rögzített személyi adatok között a vádlott új személyazonosító igazolványa számát kellett megjelölni.

[69] Az ítéltábla határozata elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) és (2) bekezdései zárják ki, ugyanis a bűnösség kérdésében a törvényszékével ellentétes döntés nem született.

Budapest, 2025. június 10.

Dr. Lőrinczy Attila István s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Németh Nándor s.k. bíró, Dr. Zsótér Zsuzsanna s.k. bíró

A Balassagyarmati Törvényszék 2024. november 5. napján kihirdetett 9.B.112/2023/105. számú ítélete – a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.23/2025/8. számú határozata folytán – 2025. június 10. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2025. június 10.

Dr. Lőrinczy Attila István s.k.

a tanács elnöke